

Зарплата й інші доходи: звітуємо за III квартал 2022 року

Спікер

Олена ЛЄСНІКОВА,

Консультант з оподаткування та трудового права

План

- Податковий розрахунок за III квартал: за якою формою подавати
- Виплати мобілізованим за III квартал і припинення нарахування середнього заробітку: як відобразити у Додатку 1 та додатку 4ДФ
- Поновлення трудових договорів після призупинення: як заповнити Додаток 1 і додаток 4ДФ
- Доплати і дотяжки до мінімальної бази:
 - у яких випадках нараховувати
 - як відобразити в Податковому розрахунку за поточний період
 - як виправити помилки за минулі періоди
- Виплати після звільнення (премії, індексації, компенсації за невикористану відпустку тощо): як показати в Податковому розрахунку
- Виплати після смерті працівника: як оподаткувати й відобразити в Податковому розрахунку
- Додаткові підстави для звільнення працівників після 19.07.2022: як показати в Додатках 1 і 5

Податковий розрахунок за III квартал: за якою формою подавати

Питання

За який період податкові агенти та платники єдиного внеску вперше подають Розрахунок за оновленою формою, затвердженою наказами Міністерства фінансів України від 04.07.2022 № 189 та від 25.07.2022 № 215?

Відповідь

•Коротка:

• Податкові агенти та платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування вперше подають Розрахунок за оновленою формою, затвердженою наказами Міністерства фінансів України від 04.07.2022 № 189 та від 25.07.2022 № 215 за звітний (податковий) період – четвертий квартал 2022 року.

. (ЗІР 103.25)

Податковий розрахунок за III квартал: за якою формою подавати

Повна:

- (...)
- Згідно з п. 46.6 ст. 46 ПКУ якщо в результаті запровадження нового податку або зміни правил оподаткування змінюються форми податкової звітності, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує, державну фінансову політику, який затвердив такі форми, зобов'язаний оприлюднити нові форми звітності.
- До визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набувають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

Податковий розрахунок за III квартал: за якою формою подавати

- Накази набрали чинності з дня їх офіційного опублікування, тобто 09.08.2022 (опубліковано в Офіційному віснику України № 61).
- Враховуючи зазначене, податкові агенти вперше подають Розрахунок за оновленою формою, затвердженою Наказами № 189 та № 215 не пізніше 09 лютого 2023 року за звітний (податковий) період – четвертий квартал 2022 року.

Виплати мобілізованим за III квартал і припинення нарахування середнього заробітку: як відобразити у Додатку 1 та додатку 4ДФ

З 19 липня 2022 р. за строковиками, мобілізованими працівниками, контрактниками за Законом не зберігають середній заробіток (Закон № 2352, ст.119 КЗпП).

Виключення — наукові та науково-педагогічні працівники, за якими на час служби зберігається середня зарплата (ч.2 ст.57 Закону про освіту).

Водночас продовжуємо зберігати середній заробіток за добровольцями тероборони (тергромади) на підставі ч.1 ст.119 КЗпП (на час виконання державних або громадських обов'язків, якщо за чинним законодавством України ці обов'язки можуть здійснюватись у робочий час, працівникам гарантується збереження місця роботи (посади) і середнього заробітку).

Деякі підприємства продовжують виплати мобілізованим працівникам — за рішенням керівництва.

Виплати мобілізованим: продовжуємо нараховувати та сплачувати середній заробіток після 19 липня 2022 року

“...роботодавці, які після 19.07.2022 прийняли рішення, на строк збереження місця роботи і посади, нараховувати та виплачувати виплати у вигляді середнього заробітку найманим працівникам, призваним під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, зобов’язані нараховувати та сплатити єдиний внесок на такі виплати.”

- <https://svp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/605131.html>

Відображаємо нарахований середній заробіток у звітності

Коди категорії застрахованих осіб (ЗО) для відображення середнього заробітку у Д1:

«47» — виплати в межах середнього заробітку працівників, призваних на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та/або введення воєнного стану, за рахунок коштів підприємств;

«48» — виплати, що компенсують із бюджету в межах середнього заробітку працівників, призваних на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом;

«66» — виплати особам з інвалідністю, яким нараховано виплати в межах середнього заробітку працівників, призваних на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом

Відображаємо нарахований середній заробіток у звітності

Нові коди (з'явилися з набранням чинності наказу № 189 09.08.2022, але застосовуватимуться починаючи зі звітності за 4 квартал 2022 р):

«75» — сума середньої заробітної плати громадянам України, які відповідають вимогам, затвердженим у Положенні про добровольчі формування територіальних громад, пройшли медичний, професійний та психологічний відбір і підписали контракт добровольця територіальної оборони;

«76» — виплати, які відшкодовують із бюджету в період із 24.02.2022 найманим працівникам, яких призвали під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, які не отримували доходів у вигляді грошового забезпечення у період мобілізації;

«77» - «80» — виплати, які відшкодовують із бюджету в період із 24.02.2022 особам з інвалідністю і найманим працівникам УТОГ, УТОС, а також громадських організацій осіб з інвалідністю.

Відображаємо нарахований середній заробіток у звітності. Приклад

У звітності за 3 квартал 2022 року використовуємо коди:

- **для добровольців** — 01 або 02 для осіб з інвалідністю (згодом - 75),
 - **для тих, хто проходить військову службу за призовом або контрактом** — 47 або 66 (для осіб з інвалідністю),
 - **для тих, за ким середній заробіток з 19.07 зберігають як додаткову гарантію** — 01 або 02 для осіб з інвалідністю.
-
- ПРИКЛАД 1
 - Працівника мобілізовано у березні 2022 р. Підприємство припинило зберігати за ним середній заробіток з 19.07.22. Розмір середнього заробітку — 409,09 грн.
 - Нарахування за робочі дні по 18.07.22 (12 днів) становить 4909,08 грн.
 - Дотяжка бази ЄСВ за липень $6500 - 4909,08 = 1590,92$ (грн)

ПРИКЛАД 1 (продовження Додатку 1)

Додаток 1 за липень 2022 р (витяг)

19. Сума утриманого єдиного внеску за звітний місяць (із заробітної плати / доходу / грошового забезпечення)							21. Ознака наявності трудової книжки (1 - так, 0 - ні)		22. Ознака неповного робочого часу (1 - так, 0 - ні)		25. Ознака ¹⁷ (0, 1)
20. Сума нарахованого єдиного внеску за звітний місяць (на заробітну плату / дохід / грошове забезпечення)							23. Ознака наявності спецстажу (1 - так, 0 - ні)		24. Ознака нового робочого місяця (1 - так, 0 - ні)		
грн					коп.						
								1			
		1	0	8	0	0	0				
								1			
			3	5	0	0	0				

Єдинники (ФОП 2 та 3 груп та ЮО 3 групи): нарахування середнього заробітку мобілізованим до та після 19.07.22

Установити, що під час періоду мобілізації, визначеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 69/2022 "Про загальну мобілізацію", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про загальну мобілізацію", роботодавці - платники єдиного податку, які обрали спрощену систему оподаткування - фізичні особи - підприємці, які належать до другої та третьої груп платників єдиного податку, а також юридичні особи, які належать до третьої групи платників єдиного податку, **мають право за власним рішенням не сплачувати єдиний внесок за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України.**

- (п.9 прим 20 р. VIII Закону про ЄСВ)

Єдинники (ФОП 2 та 3 груп та ЮО 3 групи): нарахування середнього заробітку мобілізованим до та після 19.07.22

Суми єдиного внеску, нараховані та не сплачені роботодавцями, визначеними абзацом першим цього пункту, сплачуються за рахунок державного бюджету, крім періодів, у яких наймані працівники, визначені абзацом першим цього пункту, отримували доходи у вигляді грошового забезпечення, з яких було сплачено єдиний внесок за рахунок державного бюджету.

Для визначення суми єдиного внеску, що підлягає сплаті за рахунок державного бюджету відповідно до абзацу другого цього пункту, платник єдиного внеску **розраховує та відображає у звітності суму єдиного внеску за найманих працівників, визначених абзацом першим цього пункту, у розмірах, передбачених частинами п'ятою і чотирнадцятою статті 8 цього Закону.**

- (п.9 прим 20 р. VIII Закону про ЄСВ)

Єдинники (ФОП 2 та 3 груп та ЮО 3 групи): нарахування середнього заробітку мобілізованим до та після 19.07.22

- Питання
- Чи сплачують єдиний внесок роботодавці – ЮО, які після 19.07.2022 прийняли рішення, на строк збереження місця роботи і посади, нараховувати та виплачувати виплати у вигляді середнього заробітку найманим працівникам, призваним під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України?
- Відповідь:
- Якщо юрособа (роботодавець) є платником єдиного податку третьої групи та здійснює нарахування (виплату) середнього заробітку на користь найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, то вона **має право сплачувати єдиний внесок** на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) з урахуванням порядку, визначеного п. 9 прим. 20 розд. VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

Відображення нарахованих сум середнього заробітку єдинниками, що прийняли рішення не сплачувати ЄСВ за мобілізованих працівників

Через те, що нова форма (разом з оновленими кодами) застосовуватиметься лише починаючи зі звітності за 4 квартал 2022 року, нарахування середнього заробітку та єдиного внеску відображаємо у звичайному порядку (код категорії 30 47*).

За появи нової форми суми нарахувань потрібно буде уточнити сторнуванням сум за кодом категорії 30 47, та донарахуванням, вказуючи відповідний місяць нарахування — для збільшення сум за кодом категорії 30 76.

- *ПФ пропонував використовувати код категорії 30 48

Відображення нарахованих сум середнього заробітку єдинниками, що прийняли рішення не сплачувати ЄСВ за мобілізованих працівників

Внесення від'ємних значень сум нарахованої заробітної плати (нарахованого доходу) допускається лише у разі відображення:

- сум перерахунків заробітку (доходу), що пов'язані з уточненням кількості відпрацьованого часу у зв'язку з відпусткою, тимчасовою непрацездатністю, допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами, нарахованих у попередніх звітних (податкових) періодах;
- сторнованих сум відпускних, допомоги з тимчасової непрацездатності та допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами;
- сторнованих сум, нарахованих платниками єдиного податку, які обрали спрощену систему оподаткування - фізичними особами - підприємцями, які належать до другої та третьої групи платників єдиного податку, а також юридичними особами, які належать до третьої групи платників єдиного податку, у період дії воєнного стану, для категорії застрахованих осіб 29, 36, 37, 39, 42-45, 47, 50, 66, 75-78 відповідно до додатка 1 до цього Порядку.

- (п.1 р. IV Порядку № 4)

Поновлення трудових договорів після призупинення: як заповнити Додаток 1 і додаток 4ДФ

Дія трудового договору поновлюється або автоматично (коли спливає термін, на який ТД призупиняли), або за окремим наказом.

У додатку Д5 не відображаємо ані момент призупинення, ані факт поновлення — призупинення дії трудових договорів не тягне змін у трудових відносинах.

Додаток 1. Якщо працівник після поновлення відпрацював частину місяця і сума доходу не дотягує до мінімальної бази, донараховуємо ЄСВ на різницю (п.5 ст.8 Закону про ЄСВ). Водночас якщо після призупинення робота не проводилася (розпочалася відпустка без збереження зарплати), або дію ТД поновили з 1го числа місяця, і доходу у попередньому місяці немає, ЄСВ не нараховуємо.

Додаток 4ДФ. Суму заробітку після поновлення відображаємо як звичайну зарплату. Дату виходу на роботу у 4ДФ не показуємо!

ПРИКЛАД 2

З 19 вересня поновили дію трудового договору з працівницею Куриленко І.В. За відпрацьовані дні вересня їй нараховано 4 090,91 грн.

06. Жінка - Ж, чоловік - Ч	07. Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта за формою БКNNXXXXXX/ПXXXXXXX* 30 ¹²	08. Код категорії 30 ¹³	09. Код типу нараховувань ¹⁴	10. Місяць та рік, за який проведено нарахування ¹⁵	12. Кількість календарних днів тимчасової непрацездатності	Кількість календарних днів перебування у трудових / цивільно-правових відносинах, прохідження військової служби протягом звітного	16. Загальна сума нарахованої заробітної плати / доходу, грошового збезпечення (усього з початку звітного місяця)		
							грн	коп.	
	11. Прізвище, ім'я, по батькові 30				15. Кількість календарних днів беззбереження заробітної плати у зв'язку з вагітністю та пологами	17. Сума нарахованої заробітної плати / доходу / грошового забезпечення у межах максимальної величини, на яку нараховується єдиний внесок			
							грн	коп.	
Ж	2 2 2 2 0 0 0 0 0 9 0 1 1 0 9 2 0 2 2						3 0	4 0 9 0	9 1
	Куриленко Інна Василівна							4 0 9 0	9 1
Ж	2 2 2 2 0 0 0 0 0 9 0 1 1 3 0 9 2 0 2 2								
	Куриленко Інна Василівна								

Доплати і дотяжки до мінімальної бази

У яких випадках нараховувати:

- доплата до мінзарплати сплачується коли виконана норма робочого часу, але зарплата нижча за мінімальну (ст. 3-1 Закону про оплату праці);
- дотяжка до мінімального рівня ЄСВ сплачується, якщо база нарахування менша за мінзарплату (ч.5 ст.8 Закону про ЄСВ).

Виключення:

- нарахування зарплати особам з інвалідністю (ставка 8,41),
- у місяці відбувся початок трудових відносин (не з першого робочого дня місяця) або закінчення трудових відносин (не в останній робочий день місяця),
- немає бази нарахування (відпустка за свій рахунок весь місяць),
- “зовнішнє” сумісництво.

Доплати і дотяжки до мінімальної бази

Як відобразити в Податковому розрахунку за поточний період:

- Доплата до мінзарплати у додатку 1 та додатку 4ДФ відображається разом з нарахованою зарплатою,
- Дотяжка до мінімальної бази ЄСВ у Додатку 1 у поточному періоді відображається з кодом типу нарахувань 13 (графіа 09), у додатку 4ДФ — не відображається.
-

Дотяжки до мінімальної бази

Як виправити помилки за минулі періоди у Додатку 1.

Дотяжка до мінбази ЄСВ за минулі періоди — якщо дотягуємо базу за минулі періоди, показуємо її у окремому рядку з зазначенням місяця та з кодом типу нарахувань 2!

Заповнюємо графи:

- 09 (код типу нарахувань) — код 2,
- 10 (місяць та рік) — місяць, за який дотягуємо базу,
- 18 (сума різниці) — різниця між мінбазою та фактичною сумою доходу,
- 20 (сума нарахованого ЄСВ) — сума ЄСВ, нарахована на різницю (дотяжка).

Виплати після звільнення (премії, індексації, компенсації за невикористану відпустку тощо): як показати в Податковому розрахунку

Питання

За якою ознакою доходу податковий агент відображає в додатку 4ДФ до Розрахунку нараховані надбавки, доплати, премії, індексацію, інші заохочувальні та компенсаційні виплати після звільнення працівника?

Відповідь

Коротка:

Дохід, нарахований податковим агентом звільненому працівнику у вигляді надбавки, доплати, премії, індексації, інших заохочувальних та компенсаційних виплат відображається в додатку 4ДФ до Розрахунку під ознакою доходу «127».

- (ЗІР 103.25)

Виплати після звільнення (премії, індексації, компенсації за невикористану відпустку тощо): як показати в Податковому розрахунку

Додаток 1. Виплати за невідпрацьований час (компенсація за невикористану відпустку) — ЄСВ не нараховується, виплати у Додатку 1 не відображаються.

Нарахування ЄСВ на виплати за відпрацьований час звільненим працівникам - ч. 2 ст. 7 Закону про ЄСВ: єдиний внесок нараховується на суму, що визначається шляхом ділення заробітної плати (доходу), виплаченої за результатами роботи, на кількість місяців, за які вона нарахована.

Код категорії ЗО (графіа 08) — 1,

Код типу нарахувань (графіа 09) — 1,

Місяць та рік (графіа 10) — вказуємо місяць та рік, за який проводимо донарахування.

Виплати після смерті працівника: як оподаткувати й відобразити в Податковому розрахунку

Зарплату й компенсацію за дні щорічної та “дитячої” відпусток виплачуємо члену сім’ї померлого працівника (ст.83 КЗпП).

Заповнення 4ДФ

Питання

Яким чином відображається в додатку 4ДФ до Розрахунку заробітна плата померлого працівника, яка виплачується спадкоємцю?

Відповідь

Сума заробітної плати, яка не була одержана померлим працівником, та виплачується податковим агентом членам його сім’ї, відображається у додатку 4ДФ до Розрахунку за ознакою доходу «101» із зазначенням ідентифікаційного номера такого померлого працівника.

При цьому, отримання заробітної плати у вигляді спадщини, яка виплачується спадкоємцям нотаріусом відображається ним у додатку 4ДФ до Розрахунку за ознаками доходів «113», «114» або «115» в залежності від ступеня споріднення.

- (ЗІР 103.25)

Виплати після смерті працівника: як оподаткувати й відобразити в Податковому розрахунку

Заповнення Додатку 1

Питання

Чи є базою нарахування ЄВ виплати, які нараховані померлому працівнику за період, який закінчується днем його смерті?

Відповідь

На виплати, які нараховані померлому працівнику за період, який закінчується днем його смерті, єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування нараховується та сплачується на загальних підставах.

- (ЗІР 201.03)

Додаток 1. Якщо припинення ТД відбувається у звітному кварталі, заповнюємо форму Д1 як зазвичай.

У разі якщо припинення ТД відбулося у минулому кварталі, тоді відображаємо нарахування виплат за відпрацьований час у Додатку 1 за місяць, у якому видано наказ. У рядку з зарплатою ставимо місяць припинення ТЦ та код типу нарахувань 1.

Виплати після смерті працівника. ПРИКЛАД

У вересні стало відомо про смерть працівника, яка сталася 5 серпня 2022 року. На підставі свідоцтва про смерть ТД припинено. Сума нарахованої зарплати до дати припинення ТД у серпні — 2045,45 грн. Компенсація за невикористану відпустку 3042,25 грн. Кошти виплачено дружині померлого працівника.

Заповнюємо:

Додаток Д1 за липень,

Додаток Д1 за серпень. Вказуємо кількість днів перебування у трудових відносинах (графа 14) — 5 та суму зарплати 2045,45 (графа 16,17).

Додаток 4ДФ за липень.

Додаток 4ДФ за серпень. Вказуємо суму зарплати + суму компенсації, утримуємо ПДФО та ВЗ. Використовуємо реєстраційний номер облікової картки померлого працівника.

Зразок заповнення додатка 4ДФ за серпень 2022 (витяг)

4ДФ (Витяг)

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта ²	Сума доходу		Сума податку на доходи фізичних осіб		Сума військового збору		Ознака доходу
	нарахованог о	виплаченого	нарахованог о	перерахованог о	нараховано	перераховано	
2	3а	3	4а	4	5а	5	6
0000000000	5087,70	5087,70	915,79	915,79	76,32	76,32	101

Додаткові підстави для звільнення працівників після 19.07.2022: як показати в Додатках 1 і 5

Відображаємо припинення ТД через підстави:

- смерть працівника, визнання його судом безвісно відсутнім або оголошення померлим (п. 8-2 ч. 1 ст. 36 КЗпП);
- відсутність працівника на роботі та інформації про причини такої відсутності понад чотири місяці поспіль (п. 8-3 ч. 1 ст. 36 КЗпП);
- неможливість забезпечення працівника роботою, визначеною трудовим договором, у зв'язку із знищенням (відсутністю) виробничих, організаційних та технічних умов, засобів виробництва або майна роботодавця внаслідок бойових дій (п. 6 ч. 1 ст. 41 КЗпП).

Нові підстави для звільнення: заповнюємо Д1 та Д5

-1-

Смерть або визнання безвісно відсутнім працівника. Підстава: наказ про припинення ТД (наказ видаємо на підставі свідоцтва або рішення суду). Дата припинення ТД = дата смерті.

Зарплату й компенсацію за дні щорічної та “дитячої” відпусток виплачуємо члену сім’ї померлого працівника (ст.83 КЗпП).

- Заповнення додатку Д5:
- графа 10 — дата припинення трудових відносин (дата смерті);
- графа 16 — дата і номер наказу про припинення ТД;
- графа 17 — підстава: п. 8-2 ч.1 ст. 36 КЗпП.

Нові підстави для звільнення: заповнюємо Д1 та Д5

-2-

Відсутність працівника на роботі та інформації про причини такої відсутності понад чотири місяці поспіль (п. 8-3 ч. 1 ст. 36 КЗпП).

Звільнення за цією підставою можливо не раніше ніж через 4 місяці з дня внесення змін до КЗпП (з 19.07.2022). Тобто вперше звільнити за такою підставою можна буде в листопаді 2022 року.

Додаток Д1 не заповнюватимемо у разі відсутності доходу, але дні перебування у трудових відносинах проставляємо. 4ДФ та Д5 — в момент звільнення відобразимо дату звільнення, реквізити наказу та підставу.

Нові підстави для звільнення: заповнюємо Д1 та Д5

-3-

Неможливість забезпечення працівника роботою, визначеною трудовим договором, у зв'язку із знищенням (відсутністю) виробничих, організаційних та технічних умов, засобів виробництва або майна роботодавця внаслідок бойових дій (п. 6 ч. 1 ст. 41 КЗпП).

Під час звільнення за цією підставою працівникові виплачується вихідна допомога (ст.44 КЗпП).

Сума вихідної допомоги, нарахованої при звільненні найманого працівника, відображається в додатку 4ДФ до Розрахунку під ознакою доходу «127». У Додатку 1 вихідну допомогу не відображаємо, ЄСВ на неї не нараховуємо.

- Додаток 5:
- графа 10 — дата звільнення;
- графа 16 — дата і номер наказу про звільнення;
- графа 17 — підстава: п. 6 ч.1 ст. 44 КЗпП.